

VÝCHODNÁ MÁ TUHÝ KOREŇ, OSLÁVILA VZÁCNÉ TROJITÉ VÝROČIE

Spoločne oslavovali obec, hasiči aj folkloristi.

Celá Východná bola na nohách. Známa liptovská obec oslávila 750 rokov od prvej písomnej zmienky. Slávnostný sprievod mal neuveriteľných štyristo metrov.

VÝCHODNÁ ▲ Hranice Východnej sa začínajú na severe Kriváňom a na juhu končia nad hlavami Horehroncov z Polomky, Závadky nad Hronom a Helpy, na hrebene Nízkych Tatier.

Najrozsiahlejšia liptovská dedina si pripomenula 750 rokov prvej písomnej zmienky trojdňovou oslavou.

Oslavy otvorili v piatok púťavou prednáškou z úst Petra Vitéka, riaditeľa liptovskomikulašskej pobočky štátneho archívu v Bytči, ktorý momentálne pracuje na publikácii dejín obce Východná. Tú si dá obec ako cenný darček k svojim okrúhlym narodeninám. Veď posledná publikácia o dejinách obce má už 50 rokov a výskumná práca historikov priniesla nové, pútavé a dosiaľ nezverejnené poznatky o histórii obce. Kniha by mala ísť do tlače na jeseň tohto roku.

Prednáška o dejinách obce sa v priestoroch veľkej zasadnacky obecného úradu stretla s našdením a potleskom domácich a hostí.

Knihy o Východnej do každej rodiny

Vo Východnej sú hrdí na svoju minulosť, tradíciu spájanú hlavne s rázovitým folklórom. Nie náhodou hostí najväčší slovenský folklórny festival. Aj ten oslavuje. Pod Kriváňom sa stretli najlepší folkloristi už 65. krát. Pri tejto príležitosti v spojení s výročím obce uviedli do života knihu Olgy Gáfikovej Keď amfiteáter buráca. Dostane ju každá domácnosť vo Východnej.

„Autorka spolupracovala s našim rodákom, zanieten-

com a tanečníkom SLUK-u, Jankom Petrenkom,“ opísal starosta Východnej Pavel Krupa.

Pri príležitosti okrúhleho výročia obce bola vydaná aj kniha Čarovný Liptov, ktorá prezentuje minulosť aj súčasnosť Východnej a zároveň vďaka nej občania obce spoznajú aj ostatné liptovské dediny.

Kosili a spievali si pri tom

Piatkové oslavy pokračovali v skutku originálnou súťažou. Východňania spolu s hosťami si zmerali sily v majstrovstvách v ručnej kosbe. Aj keď klasické kosy čoraz viac nahrádzajú moderné kosačky, ktoré šetriť ruky koscov, Východňania spolu s hosťami ukázali, že nemajú problém chytiť sa klasickéj poctivej kosy. „Veď sme folklórna obec, musíme udržiavať tradície. Každý z nás vie chytiť kosu, naostrí si ju,“ povedal starosta obce Pavel Krupa.

Do súťaže sa prihlásilo 21 koscov, z toho boli dve ženy. Najstarším účastníkom bol 76-ročný Pavol Vechter, ktorý sa obratne zvrátil medzi stebkami. Družstvo vo Východnej vyčlenilo približne 20-árovú plochu, z ktorej sa stala malá aréna zručnosti.

Súťažilo sa v piatich kategóriách. Mládež do 18 rokov, potom muži od 18 do 60 rokov, muži nad 60 rokov a ženy. Svoju kategóriu mali aj družstvá, z ktorých najlepšie vyšli domáci hasiči. Súťažiaci spolu s členmi mužskej a ženskej speváckej Folklórnej skupiny Kriváň nezostali nič dĺžni svojej povesti, do roboty si veselo

spievali. Pri pretekoch pritom nešlo len o rýchlosť, dôležitá bola aj kvalita kosenia. Trojčlenná porota bola prísna, ak nechal niekto viac ako sedemcentimetrový nedokosok, musel sa vrátiť a časomieru mu znova zapli.

Piatkový večer uzavrel obľúbený vedomostný kvíz v priestoroch humna amfiteátra. Súťažili výhercovia predošlých kôl, ktoré sa hrajú už od jari. Zo skúšky znalosti o Východnej a Slovensku vyšiel najlepšie tím z miestnej základnej školy. O kultúrny program sa postarala muzikálová speváčka a herečka Jana Puklušová.

Ženy kráčali s rúchom a rozdávali koláče

Hlavný program v sobotu otvoril sprievod obcou, ktorý sa začal na nižšom konci dediny a tiahol sa s dĺžkou neuveriteľných 400 metrov zhromaždených až k amfiteátru. A bolo sa na čo pozerať. Prišli všetci susedia.

„Naša obec susedí s deviatimi obcami. Prišli zástupcovia mesta Vysoké Tatry, susedných Hýb, Maľužine, Važca, Liptovskej Tepličky, dokonca aj Horehronci z Polomky, Závadky nad Hronom a Helpy so svojimi folkloristami,“ vymenoval starosta.

Pozornosť na seba pútili folkloristi. Ženy z domáceho súboru Kriváň prechádzali dedinou na tradičnom voze – rebriniaku, ktorý ťahali dva kone, s rúchom, teda tak, ako šla volakedy nevesta do nového domu nesúc vankúše a periny. Popritom rozdávali zvedavcom, ktorých veru nebolo málo, domáce koláče.

V sprievode boli aj zástupcovia žilinskej župy, liptovskomikulašského okresného úradu, mesta Liptovský Hrádok a obce Štrba. Dokonca prišli aj hostia s Nadlaku, ru-

Na oslavách širili dobrú náladu aj jubilujúci folkloristi. foto: obec Východná

Naši predkovia dokázali dotiahnuť našu dedinu tam, kde je teraz, my musíme urobiť všetko pre to, aby sme to isté urobili pre budúce generácie.

PAVEL KRUPA

múnski Slováci, ktorí majú s Východnou družobnú spoluprácu.

„V čele boli dva jazdecké kone, ktoré niesli zástavu obce a Slovenskej republiky. Farma Východná p. d. prišla s alegorickým vozom, rovnako aj miestne verejnoprospešné služby, hasiči šli sprievodom na hasičskom aute,“ opísal starosta Východnej s tým, že v sprievode boli zástupcovia všetkých organizácií, združení pôsobiacich v obci, a veru ich nebolo málo.

Z pódia amfiteátra začali odznievať gratulácie 750-ročnej Východnej. Pre náhly dážď sa museli všetci premiestniť do humna. „Bola to škoda, do humna sa zmestí možno dvesto ľudí, dve tretiny odišli preč. Našťastie sa

počasie umúdrilo a mohli sme sa vrátiť do podstatne väčšieho amfiteátra,“ uviedol starosta.

Pri príležitosti narodenín obce ocenili desiatku ľudí, ktorí sa pričínili o rozvoj Východnej v rôznych oblastiach. Robia tak už dvadsať rokov pri okrúhlych oslavách. Ocenení dostanú dakovný list a špeciálne vyrobené keramické tanier. Ocenení boli Michal Blaško, Mária Petrenková, Milan Kokavec, Vladimír Michalko, Vladimír Majerčík, Anna Stanová, Milan Sýkora, Zuzana Mikušová, Martin Lehotský a Milan Duriš in memoriam.

Na Slovensku je skupina jedinečná

Program, ako inakšie, otvorila domáca Folklórna skupina Kriváň. Vystúpili najmenej deti, tanečná zložka a speváci a speváčky. Kriváň má medzi slovenskými skupinami výnimočné postavenie. Je vôbec najstarším, vznikol v roku 1913 ešte v období tvrdej mardarizácie v časech rakúsko-uhorskej monarchie. Vtedy sa volala ešte Krojovaná skupina z Východnej. „Nikde na Slovensku takú skupinu nenájdete, iba u nás,“ vyzdvihol starosta.

Po domácich folkloristoch vystúpili viacerí umelci, medzi nimi zaujal Peter Vajda s kolektívom, tanečná skupina Bardfa, hudobná skupina Tatránka z Popradu alebo Folklórny súbor Vranovčan. Zábava pokračovala ľudovou veselnicou v blízkom humne.

V sobotu, hlavný deň osláv, sa v tom najlepšom predviedli domáci dobrovoľní hasiči. Tí si totiž pripomínali 120 rokov fungovania. Pripravili výstavu historických uniforiem a prílb. Z Kráľovej Lehoty doniesli ukázať historickú striekačku a pripravili ukážku hasenia a používania súčasnej techniky. Vo Východnej sa báť nemusia, hasiči sa v čase vycvičenia živlov dokážu o ľudí dobre postarať.

Okrem hasičov sa o program postarali aj domáci poľovníci zo združení Kameňník a Grúň výstavou trofejí a na futbalovom ihrisku bežal priateľský turnaj.

Ukázali spolupatričnosť

Nedeľa bola už pokojnejšia a niesla sa v duchu rozjímania spoločnou ekumenickou bohoslužbou, na ktorej sa zúčastnili evanjelický cirkevný zbor, katolícka cirkev a adventisti siedmeho dňa z Východnej. Po bohoslužbe nasledoval obed s podakovaním.

Obec financovala trojdňové oslavy 750. výročia prvej písomnej zmienky o obci a 105. výročia vzniku Folklórnej skupiny Kriváň, okrem iného aj z verejných zdrojov. Podujatie z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

„Íslo nám o to, aby sme ukázali spolupatričnosť, geneticky sme spolu prepojení. Veď naša obec vyzrádla už 750 rokov,“ uzavrel starosta Východnej.

Ľubica Stančíková

Domáci dobrovoľní hasiči si pripomenuli 120 rokov fungovania. foto: obec Východná

U. fond na podporu umenia

Východňania ukázali, že ešte vedia chytiť do ruky aj kosy a hrable. foto: obec Východná